

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Jitky Denemarkové a soudců Mgr. Patricie Adamičkové a Mgr. Martina Řezníčka v právní věci

žalobců: a) **Miroslav F.**, narozený dne xxx
bytem xxx

b) **Marie F.**, narozená dne xxx
bytem xxx

c) **Jana F.**, narozená dne xxx
bytem xxx

d) **nezletilá J. K.**, narozená dne xxx
bytem xxx

všichni zastoupeni advokátem JUDr. Josefem Biňovcem
sídlem Strossmayerovo náměstí 977/2, 170 00 Praha 7

proti
žalované: **Česká podnikatelská pojišťovna, a.s., Vienna Insurance Group**, IČO 63998530
sídlem Pobřežní 665/23, 186 00 Praha 8

o zaplacení částky 33 006 610 Kč s příslušenstvím, k odvolání žalobců proti rozsudku
Obvodního soudu pro Prahu 8 ze dne 19. 10. 2017, č. j. 11 C 209/2015 – 141

takto:

I. Rozsudek soudu I. stupně **se** v zamítavých výrocích I., II., III., IV. o věci samé **potvrzuje**

- II. Rozsudek soudu I. stupně **se** ve výroku V. o náhradě nákladů řízení **mění** tak, že **se** žalobcům proti žalované právo na náhradu nákladů řízení nepřiznává.
- III. Žalobce a) je povinen zaplatit žalované na náhradě nákladů odvolacího řízení částku 330 Kč, žalobkyně b) částku 456 Kč, žalobkyně c) částku 346 Kč a žalobkyně d) částku 668 Kč, a to každý ze žalobců ve lhůtě tří dnů od právní moci rozsudku.

Odůvodnění:

1. Rozsudkem uvedeným v záhlaví tohoto rozhodnutí soud I. stupně zamítl žalobu, aby soud uložil žalované povinnost zaplatit: žalobci a) částku 5 250 000 Kč s (blíže specifikovaným) příslušenstvím (výrok I.), žalobkyni b) částku 7 250 000 Kč s (blíže specifikovaným) příslušenstvím (výrok II.), žalobkyni c) částku 5 500 000 Kč s (blíže specifikovaným) příslušenstvím (výrok III.) a žalobkyni d) částku 10 600 000 Kč s (blíže specifikovaným) příslušenstvím (výrok IV.). O nákladech řízení soud I. stupně rozhodl tak, že žalované vůči žádnému ze žalobců právo na náhradu nákladů řízení nepřiznal (výrok V.).
2. Takto soud I. stupně rozhodl o žalobě, jíž žalobci jako pozůstalí příbuzní po zesnulé Zuzaně F. (narozené dne xxx a zesnulé dne xxx - dále jen „zesnulá“), a žalobkyně d) dále též jako pozůstalá dcera po zesnulém Václavu K. (narozenému dne xxx a zemřelému dne xxx – dále jen „zesnulý“), uplatnili vůči žalované dílčí žalobní nároky odvozené od dopravní nehody ze dne xxx, při které svědek Jiří P. řídící motorové vozidlo po místní komunikaci ve směru od obce Libkovice na obec Bošov vyjel do protisměrného jízdního pruhu, přičemž došlo k čelnímu střetu s vozidlem, které řídil zesnulý, v důsledku čehož utrpěl zesnulý a zesnulá (jako spolujezdkyně) těžká zranění, jimž následně podlehl. Žalobce a) jako otec zesnulé nárokoval částku 6 000 000 Kč na odčinění duševních útrap, dále částku 6 548 Kč na nedoplatek náhrady nákladů pohřbu a 62 Kč z titulu nedoplatku za zprávu o výsledku pitvy, žalobkyně b) jako matka zesnulé pak částku 8 000 000 Kč na odčinění duševních útrap, žalobkyně c) jako sestra zesnulé částku 6 000 000 Kč na odčinění duševních útrap a žalobkyně d) jako dcera zesulé a zesnulého částku celkem 13 000 000 Kč (z toho částku 10 000 000 Kč v souvislosti s úmrtím zesulé a částku 3 000 000 Kč v souvislosti s úmrtím zesnulého). Věcnou legitimaci účastníků žalobci odvozovali od skutečnosti, že vozidlo viníka dopravní nehody bylo v okamžiku dopravní nehody odpovědnostně pojištěno u žalované, proti níž tak mají žalobci přímý nárok na pojistné plnění podle § 9 odst. 1 zák. č. 168/1999 Sb, o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla, ve znění pozdějších předpisů. Vzhledem ke skutečnosti, že po podání žaloby byla žalobci a) vyplacena žalovanou částka 6 548 Kč na nedoplatku nákladů pohřbu, dále částka 62 Kč na nedoplatku za vystavení pitevního protokolu a rovněž celkově částka 750 000 Kč na odčinění duševních útrap, dále žalobkyni b) celkově částka 750 000 Kč na odčinění duševních útrap, žalobkyni c) celkově částka 500 000 Kč na odčinění duševních útrap a žalobkyni d) na odčinění duševních útrap celkem částka 2 400 000 Kč (konkrétně v souvislosti s úmrtím zesulé 1 600 000 Kč a s úmrtím zesnulého 800 000 Kč), soud I. stupně ke zpětvzetí žaloby žalobci v uvedeném rozsahu řízení svým usnesením ze dne 27.4.2016, č.j. 11 C 209/2015-95, zastavil. Po částečném zastavení řízení tak předmětem řízení zůstaly dílčí žalobní požadavky vymezené v meritorních výrocích I. až IV. rozsudku soudu I. stupně, nárokové z titulu odčinění duševních útrap v souvislosti s úmrtím zesulé a u žalobkyně d) též v souvislosti s úmrtím zesnulého.
3. Soud I. stupně, a to po vymezení tvrzení žalobců, přetrvávajícího předmětu řízení a obrany žalované, konstatoval, že mezi účastníky byla ke dni vyhlášení rozsudku shoda ohledně

skutkových tvrzení vztahujících se k okolnostem vlastní dopravní nehody, dále ohledně sjednaného pojištění odpovědnosti z provozu vozidla, jakož i ohledně rodinných vztahů včetně citových vazeb a jejich intenzity, jak je vylíčili žalobci; proto soud I. stupně vzal za svá skutková zjištění taková shodná tvrzení účastníků ve smyslu ust. § 120 odst. 3 o.s.ř., přičemž současně za takové procesní situace další dokazování v rozsahu těchto skutkových zjištění neprováděl a důkazy již provedené pro nadbytečnost ani nehodnotil. Dále vzal soud I. stupně za prokázaná tvrzení žalobců ohledně příbuzenských vztahů k oběma zesnulým a (v neposlední řadě) učinil rovněž zjištění, že při předmětné dopravní nehodě zemřela rovněž nezletilá dcera škůdce (svědka Jiřího P.).

4. Pokud se jedná o právní stránku věci, soud I. stupně citoval znění ust. § 2959 zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. z.“), přičemž po následné citaci a rozboru příslušné komentářové literatury, nálezů Ústavního soudu ze dne 22.12.2015, sp. zn. I. ÚS 2844/14 (dále jen „Nález“), rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 12.4.2016, sp. zn. 4 Tdo 1402/2015 (dále jen „Trestní rozsudek“) a rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 28.2.2011, sp. zn. 30 Cdo 1577/2009 (dále jen „Civilní rozsudek“), za základ svých dalších úvah postavil názor, že pokud paušálně stanovené částky (poznámka odvolacího soudu – zjevně upravené v ust. § 444 odst. 3 zák. č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění platném a účinném do 31.12.2013 /dále jen „obč. zák.“/), a to i z pohledu soudního rozhodování při běžné úrovni rodinných vazeb a vztahů, plně postačovaly jako náhrada, přičemž současně k datu účinnosti o. z. nedošlo k žádné významné společenské změně, pak není žádný důvod odchylovat se od dosavadní právní praxe, a je proto namíste vzít za základ paušální částku stanovenou v předchozí právní úpravě a podle dále uvedených kritérií tuto částku případně snižovat či navyšovat. Jelikož Civilní rozsudek v roce 2011 považoval příslušné paušální částky stále ještě za dostačující odškodnění při běžných vztazích mezi zemřelým a pozůstalými, pak soud I. stupně považoval za potřebné paušální částku v daném případě navýšit o inflaci za roky 2012 až 2014 (rok škodní události), a to podle údajů zveřejněných Českým statistickým úřadem (3,3 %, 1,4 % a 0,4 %). Vzhledem k právě řečenému vzal soud I. stupně za základ pro odčinění duševních útrap žalobců v daném případě částku 252 000 Kč. Soud I. stupně dále konstatoval, že pro potřeby soudního rozhodování o nárocích daného typu (§ 2959 o. z.) je třeba stanovit „jakýsi etalon „průměrné“, tedy obvyklé míry utrpení a ten kvantifikovat základní finanční částku“ (tedy částkou ve výši uvedené v předchozí větě odůvodnění), a od takového průměru poté zohledňovat všechna další kritéria, která mohou mít vliv na stanovení konečné výše odškodnění, a to včetně míry „blízkosti“ odpovídající síle citových vazeb mezi zemřelým a pozůstalými; uvedená kritéria přitom definoval Ústavní soud v Nálezu.
5. Při aplikaci úvahových východisek obsažených v předchozím odstavci (4.) odůvodnění do poměrů předmětné právní věci, soud I. stupně, a to ohledně dílčího nároku žalobce a) na odčinění duševních útrap v souvislosti s úmrtím zesulé, vzal za relevantní následující skutečnosti, které mají vliv na výši uvedeného dílčího nároku: 1) skutečnost, že žalobce a) jako rodič přežil vlastní dítě, což v kombinaci s jeho věkem míru utrpení zvyšuje, a 2) skutečnost, že žalobce a) musel po úmrtí zesulé převzít zodpovědnost za nezletilou dceru zesulé (svou vnučku) a cítí se i zodpovědný za chod celé rodiny, to vše s přetrvávající obavou z budoucnosti, což je bezpochyby významný stresový faktor. U žalobkyně b) soud I. stupně v daném ohledu shledal relevantní skutečnost, že žalobkyně b) jako rodič přežila vlastní dítě, což v kombinaci s jejím věkem míru utrpení zvyšuje, jakož i skutečnost, že i tato žalobkyně musela po úmrtí zesulé částečně převzít zodpovědnost za výchovu nezletilé dcery zesulé, a to s přetrvávající obavou z budoucnosti. Ani u žalobce a), a ani u žalobkyně b), soud I. stupně neshledal, že by v důsledku úmrtí zesulé byly ve vztahu k uvedeným žalobcům zpřetřhány vztahy a vazby, které by zde existovaly nad rámec běžných vztahů v rodině nebo ve společné domácnosti, nicméně současně uzavřel, že „důsledky úmrtí výrazně překračují obvykle vzniklé následky“. Pokud se jedná o žalobkyni c), soud I. stupně vyšel z toho, že při předmětné nehodě zahynula její starší

sestra. Soud I. stupně přitom neshledal, že by mezi žalobkyní c) a zesnulou byly zpřetrhány vztahy a vazby, které by zde existovaly nad rámec běžných sourozeneckých vztahů s tím, že ani důsledky pro pozůstalou sestru nijak výrazně nepřekračují obvykle vzniklé následky. Ohledně nezletilé žalobkyně d) soud I. stupně vyzdvihl, že uvedená žalobkyně byla v době úmrtí rodičů nezletilá, že při nehodě zemřeli současně oba její rodiče, jakož i existenci oprávněných obav této žalobkyně z budoucnosti, a to včetně obavy z budoucího finančního zajištění a celkové životní nejistoty, když její výchovu převzali prarodiče. Ani v případě uvedené žalobkyně soud I. stupně neshledal, že by byly zpřetrhány vztahy a vazby, které by zde existovaly nad rámec běžných vztahů mezi rodiči a dětmi; nicméně je zřejmé, že důsledky pro pozůstalou nezletilou dceru výrazně překračují obvykle vzniklé následky. Vzhledem k právě konstatovanému, když současně dospěl k dílčímu závěru, že okolnosti na straně odpovědné osoby (škůdce) nemají žádný dopad na výši odškodnění, soud I. stupně shledal dílčí nároky na odčinění duševních útrap v souvislosti s úmrtím zesnulé důvodnými v rozsahu částek ve výši: 500 000 Kč pro každého ze žalobců a) a b), u žalobkyně c) v rozsahu základní částky 252 000 Kč a u žalobkyně d) v rozsahu částky 750 000 Kč; dílčí nárok žalobkyně d) uplatněný z předmětného právního důvodu v souvislosti s úmrtím zesnulého pak soud I. stupně shledal opodstatněným v rozsahu částky 500 000 Kč. Z těchto důvodů soud I. stupně požadavky žalobců (v přetrvávajícím rozsahu) zamítl, a to včetně nárokovaného příslušenství, když uzavřel, že pokud žalovaná (jako pojišťovna) ukončila šetření dne 11.4.2016 (jak plyne z přípisů žalobcům ze stejného data), pak se - vzhledem ke složitosti šetření a nutnosti vyčkat konečného rozhodnutí v trestním řízení - jednalo o termín přiměřený, přičemž doplatky pojistného žalovaná následně poukázala žalobcům dne 13.4.2016, tedy v zákonné patnáctidenní lhůtě (§ 9 odst. 2 zákona o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla). Pokud se jedná o výrok V. rozsudku o nákladech řízení, soud I. stupně předeslal, že podle výsledku sporu by měla právo na náhradu nákladů řízení proti žalobcům žalovaná. Ve stavu nedostatku judikatury a ve faktické nepředvídatelnosti výsledku soudního řízení však soud I. stupně shledal mimořádnou okolnost hodnou zvláštního zřetele, která odůvodňuje aplikaci ust. § 150 o.s.ř., a proto žalované nepřiznal právo na náhradu nákladů řízení proti žádnému ze žalobců.

6. Rozsudek soudu I. stupně, a to v celém jeho rozsahu, napadli včasným odvoláním všichni žalobci. Namítli, že z rozsáhlých vyjádření a tvrzení žalobců v řízení vyplynuly mimořádně dobré rodinné vztahy a citové vazby se zesnulými; zejména pak ve vztahu k žalobkyni d) se jedná o zcela mimořádné okolnosti hodné zvláštního zřetele při odškodňování vzniklé nemajetkové újmy, když tato žalobkyně přišla v důsledku předmětné dopravní nehody zároveň o oba své rodiče. Žalobci dále zdůraznili, že ztratili smrtí zesnulých možnost dále naplňovat svoje životy vzájemnými vztahy, jakož i to, že žalobkyně d) byla zcela hmotně závislá na zesnulých, sirotčí důchod je nedostatečný, a proto žalobci a) a b), a to za účelem náležité péče o nezletilou žalobkyni d), musí poskytovat určitou (blíže neurčenou) část finančních prostředků z vlastních zdrojů, které by jinak vynakládali zesnulí. Soud I. stupně pak podle žalobců ani dostatečně nepřihlédl při svém rozhodování k tomu, že žalobce a) byl jmenován poručníkem žalobkyně d). Žalobci upozornili na to, že žalobkyně d) přišla během jedné tragické události o oba své rodiče ve velmi nízkém věku, kdy se o ní nyní starají žalobci a) a b); věk žalobců a) a b) je již poměrně vysoký, a proto žalobkyně d) je v neustálé nejistotě, kdo se o ni bude jednou starat nebo kdo by se o ni postaral v případě, kdy by například byl někdo z žalobců a) a b) dlouhodobě nemocný; žalobkyně d) se tak jednou nečekanou událostí dostala do situace, kdy ztratila své dosavadní zázemí, své rodiče, bezpečí domova a možnost v budoucnu tyto statky dále rozvíjet a prohlubovat. Rovněž skutečnostmi uvedenými v předchozí větě odůvodnění se soud I. stupně podle názoru žalobců nezabýval. Žalobci dále soudu I. stupně vytkli, že se nijak blíže – v rámci testu proporcionality – nezabýval skutkově obdobnými případy (a tyto si ani nevyhledal), když žalobci v daném ohledu vyjádřili přesvědčení, že skutkově obdobných věcí budou desítky, ne-li stovky. V daném ohledu žalobci odkázali na konkrétní (vymezené termínem vydání, číslem jednacím a příslušným

soudem) rozhodnutí, a to rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 1.7.2015, č.j. 14 To 136/2015-385, jakož i na rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 27.1.2016, č.j. 6 To 576/2015-332, kde poškozeným synům zesnulého, byla v trestním řízení přiznána náhrada nemajetkové újmy v shodných částkách 1 200 000 Kč s tím, že se zbytkem svých nároků byli tito poškození odkázáni na řízení ve věcech občanskoprávních, a proto podle žalobců nelze považovat takové nároky za konečné. Žalobci dále konstatovali, že v případě poškozených synů zesnulého se jednalo „jen“ o ztrátu otce, zatímco v případě žalobkyně d) o ztrátu obou rodičů. Žalobci současně vyjádřili nesouhlas se závěry soudu I. stupně ohledně výše oprávněných nároků žalobců, a to při porovnání s odškodněním, které žalovaná žalobcům po provedeném šetření fakticky poskytla s tím, že v rozsahu žalovanou dobrovolně poskytnutého plnění se jednalo (cit.): „mezi stranami o zcela nesporný nárok a co do těchto poskytnutých částek se neměl soud prvního stupně nijak vyjadřovat a věc posuzovat“. Žalobci proto navrhli, aby odvolací soud rozsudek soudu I. stupně změnil tak, že žalobě vyhově.

7. Ve svém následném obsáhlém doplnění odvolání žalobci (nad rámec shora řečeného) dále namítli, že pokud soud I. stupně konstatoval, že „skutková tvrzení a zjištění účastníků“ jsou shodná, pak k uvedenému nedostali možnost se vyjádřit, přičemž je-li shoda, mělo by to znamenat i shodu ve výši odškodnění. Za významný faktor, který měl soud I. stupně hodnotit, považují žalobci i současný neuspokojivý zdravotní stav žalobkyně b), jehož přímou příčinou jsou podle žalobců tragické události zaviněné škůdcem; důkazem je lékařská zpráva ze dne 5.10.2017. Podle žalobců je protimluv, pokud soud I. stupně na jedné straně „neshledal žádné další okolnosti, které by měly vliv na míru utrpení a tedy i na výši odškodného“, jakož i „že v důsledku úmrtí Zuzany F. ve vztahu k žalobcům nebyly zpřetřhány vztahy a vazby, které zde existovaly nad rámec běžných vztahů v rodině nebo ve společné domácnosti, vztahy mezi rodiči a zemřelou dcerou nijak nepřekračovaly svou intenzitou obvyklé rodinné vztahy“, přičemž na druhé straně uvádí, že „důsledky výrazně překračují obvyklé následky“. Podle žalobců soud I. stupně dospěl k nesprávnému závěru, že se synové zesnulého sešli se škůdcem; omluvný dopis nadto pozůstali po zesnulé dostali až za skoro půl roku, text byl chladný až neetický, přičemž důležitou okolností pro posouzení osoby viníka bylo i to, že byl dvakrát soudně trestán, měl dva záznamy v kartě řidiče. Žalobci dále soudu I. stupně vytkli, že přestože prohlašuje, že se závěry Nálezu se plně ztotožňuje, nečiní tak ve vztahu k použití principu proporcionality. Podle žalobců je sice jejich případ svými okolnostmi zřejmě ojedinělý, nicméně žalobci odkázali pro možné porovnání na další konkrétní (vymezená spisovými značkami /resp. číslem jednacím/ a příslušným soudem) soudní rozhodnutí, konkrétně na rozsudek Krajského soudu v Ostravě sp. zn. 23 C 240/2008 a Krajského soudu v Brně č.j. 5 To 234/2015-144, jakož i Nález.

8. Při jednání odvolacího soudu dne 14.3.2018 žalobci jednak navrhli dokazování doplnit o obsah výpovědi žalobce a) k prokázání psychických následků na straně žalobců v důsledku předmětné tragické dopravní nehody, jakož i obsahem vyjádření Městského úřadu Černošice, Odboru sociálních věcí a zdravotnictví, ze dne 9.11.2017, kterým hodlali prokázat, že žádný obdobný případ tragického úmrtí obou rodičů není uvedeným úřadem evidován. Současně bylo odvolacímu soudu při uvedeném jednání předloženo společné písemné doplňující vyjádření žalobců a) – c), ve kterém příslušní žalobci předně obecně předeslali, že celý průběh soudního projednání před soudem I. stupně v nich vyvolal úvahy o možné podjatosti soudu. Příslušní žalobci v uvedeném vyjádření současně podrobně popisovali vybrané úseky trestního řízení svědka Jiřího P. ky vedeného u Okresního soudu v Lounech (pod sp. zn. 3 T 136/2015 – dále jen „související trestní řízení“) s tím, že podle jejich názoru příslušný soud nesprávně kvalifikoval příslušný trestný čin viníka a v souvislosti s tím uložil i velmi nízký trest; takový rozsudek a trest nemůže plnit deklarované základní atributy sankční, satisfakční ani preventivně – sankční, přičemž soud I. stupně měl k těmto faktům přihlídnout při posuzování výše odškodnění (ve smyslu jeho navýšení). Podle příslušných žalobců žalobce a) při prvním jednání před soudem I.

stupně dne 24.4.2017 požádal o možnost „vypovídat a výpovědi doplnit nové okolnosti pro odůvodnění požadovaného odškodnění“, ale tato žádost byla zamítnuta s tím, že předsedou senátu mělo být následně (blíže popsáním způsobem) komentováno pravidelné odeznění újmy. Příslušní žalobci rovněž namítli „odmítnutí“ důkazu o významném zhoršení zdravotního stavu žalobkyně b), a to v příčinné souvislosti s předmětnou dopravní nehodou, dále vyslovili podiv nad tím, že byl následně (při dalším jednání) vyslechnut svědek Jiří P. s tím, že ani jedna z procesních stran nepožadovala jeho předvolání, přičemž současně namítli, že soud I. stupně při prvním jednání zamítl návrh žalobců na vyslechnutí navrhovaných svědků. Příslušní žalobci dále namítli, že se žalovaná strana nezúčastnila druhého jednání před soudem I. stupně dne 12.10.2017, že příslušný soudce při jednání pronášel (blíže specifikované) komentáře a že dne 19.10.2017 byl rozsudek soudem I. stupně vyhlášen bez vyvolání stran, a to s následnou argumentací o porouchaném vyvolávacím zařízení. V další části uvedeného vyjádření příslušní žalobci podrobně citovali vybraná ustanovení zák. č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Pojišť’Odp“), jakož i pojistných podmínek příslušné pojistné smlouvy s tím, že bylo povinností pojištěného neprodleně písemně informovat žalovanou (pojišť’ovnu) o skončeném trestním řízení, případně to mohla sama žalovaná v rámci svého šetření zjistit; žalovaná by přitom zjistila, že příslušný rozsudek v souvisejícím trestním řízení nabyl právní moci dne 9.12.2015 a žalobci proti němu nepodali odvolání. Příslušní žalobci v daném ohledu dílčím způsobem uzavřeli, že žalovaná měla k dispozici nejméně šestnáct měsíců s tím, že se jedná o dostatečný prostor pro šetření žalované v předmětné věci (která byla podle názoru žalobců jasná a nekomplikovaná); datum 9.12.2015 je proto rozhodné pro plnění žalované. Podle příslušných žalobců je přiznaná částka - ve výši 4 % limitu podle příslušné pojistné smlouvy - ponižující s tím, že podle jejich názoru je namíste vzít „jako kritérium pro určení výše odškodnění ustanovení zákona 168/1999“, když takový zákon „stanovuje mimo jiné kritéria pro plnění povinnosti nahradit poškozeným všechny vzniklé újmy způsobené provozem vozidla“.

9. Žalovaná navrhla rozsudek soudu I. stupně jako věcně správný potvrdit.
10. Odvolací soud přezkoumal rozsudek soudu I. stupně v rozsahu všech jeho výroků, v němž byl napaden včasným a přípustným odvoláním žalobců, a to i z důvodů, které nebyly v odvolání výslovně uplatněny (§ 205 a § 212a o. s. ř.), přičemž, a to po doplnění dokazování (§ 213 odst. 4 o. s. ř.) sdělením místopředsedy Nejvyššího soudu JUDr. Romana Fialy ze dne 20.11.2017, které bylo adresováno žalobcům a) a b), dospěl k závěru, že odvolání není opodstatněné.
11. Odvolací soud předesílá, že soud I. stupně učinil, a to dílem na podkladě shodných tvrzení účastníků, dílem pak na základě provedeného dokazování, správná a pro rozhodnutí věci potřebná skutková zjištění ve smyslu odstavce 3 odůvodnění, jakož i ohledně přípisů ze dne 11.4.2016 (které se vztahovaly ke skončení šetření žalovanou) a skutečnosti, že žalovaná poukázala doplatek pojistného plnění žalobcům dne 13.4.2016. Odvolací soud proto na tomto místě pro stručnost odkazuje na odůvodnění rozsudku soudu I. stupně v daném ohledu s tím, že skutkový základ zjištěný soudem I. stupně byl rovněž východiskem pro rozhodnutí odvolacího soudu.
12. Namítali-li přitom žalobci v rámci doplnění svého odvolání, že „nesouhlasí a nesouhlasí, že jsou skutková tvrzení a zjištění účastníků shodná a není třeba proto provádět další dokazování“, je třeba konstatovat, že v rozsahu vymezeném soudem I. stupně byla skutečně tvrzení účastníků shodná (ve smyslu vyjádření žalované při jednání dne 24.4.2017), a proto ani (jak správně a logicky uzavřel soud I. stupně) nebylo třeba v rozsahu takových tvrzení provádět další dokazování, a ani hodnotit důkazy v daném ohledu již provedené. Není přitom zřejmé, na podkladě čeho žalobci činí návazný závěr že „nedostali ani možnost se k tomuto vyjádřit“, když

při jednání dne 24.4.2017, kde žalovaná konstatovala, že „v podstatě tedy jediným sporem zůstává otázka výše plnění“, byl přítomen jak zástupce žalobců, tak dokonce i žalobce a) osobně. Sama shoda ve skutkových okolnostech přitom pojmově neznamená, že by nutně mezi účastníky musela panovat shoda i ohledně vlastní peněžité náhrady podle ust. § 2959 o. z., když určení její výše je otázkou právního posouzení a nikoliv otázkou skutkovou.

13. Soudu I. stupně lze rovněž přisvědčit v jeho obecném právním úvahovém východisku, které založil na podkladě relevantních závěrů odpovídající komentářové literatury, korespondujících rozhodnutí Ústavního soudu a Nejvyššího soudu, jakož i vlastních úvah, totiž že při určení peněžité náhrady ve smyslu ust. § 2959 o. z., je třeba vycházet z paušální částky ve výši 240 000 Kč, ovšem s výhradou toho, že takovou částku je třeba (pouze) navýšit o příslušný inflační koeficient. Odvolací soud v daném ohledu nemůže přehlédnout skutečnost, že standardní soudní praxe je v současné době již ustálena v závěru, který byl vyjádřen v Trestním rozsudku, totiž že je (cit.): „ospravedlnitelné, aby se stanovení výše náhrady odvíjelo v základním rozpětí mezi 240 tis. Kč až 500 tis. Kč, a to pro skupinu citově nejbližší spjatých osob, jakými jsou rodiče, děti a manželé“ s tím, že „v případě dalších (méně intenzivnějších) příbuzenských vazeb pak bude uvedené rozpětí přiměřeně modifikováno“ (viz též unesení Nejvyššího soudu ze dne 14.12.2016, sp. zn. 7 Tdo 1389/2016, usnesení téhož soudu ze dne 30.8.2016, sp. zn. 4 Tdo 1047/2016, případně jeho usnesení ze dne 28.11.2017, sp. zn. 30 Cdo 2033/2017). Jelikož odvolací soud právě citovaný závěr, a to včetně úvahových východisek, které Nejvyšší soud vedly k jeho formulaci, sdílí, přičemž nemá důvodu se od něj odchylovat ani v poměrech předmětné právní věci, vycházel odvolací soud z právě konstatovaného základního rozpětí při určování výše konkrétní náhrady žalobců a), b) a d) s tím, že u žalobkyně c) - jako sestry zesnulé - vyšel z rozpětí 175 000 Kč – 350 000 Kč, modifikovaného v intencích Trestního rozsudku. Soudu I. stupně lze dále přisvědčit v tom, že na příslušnou základní částku (ovšem s výhradou toho, že je třeba vycházet ze základního intervalu 240 000 – 500 000 Kč, resp. 175 000 – 350 000 Kč) je následně třeba aplikovat příslušná kritéria, která mohou mít podle Nálezu (a v návaznosti na Nález i podle Trestního rozsudku) vliv na stanovení konečné výše náhrady podle ust. § 2959 o. z., pro konkrétní pozůstalé blízké osoby, a to ve smyslu přiměřeného navýšení či ponížení příslušné základní částky.
14. Odvolací soud se rovněž ztotožňuje s výčtem relevantních skutečností soudem I. stupně, které ve smyslu jednotlivých kritérií vymezených v Nálezu mají v daném konkrétním případě vliv na navýšení peněžní náhrady podle ust. § 2959 o. z. u žalobců a), b) a d), jakož i s dílčím závěrem soudu I. stupně, že neshledal, že by v případě uvedených osob byly zpřetrhány vazby a vztahy, které by zde existovaly nad rámec běžných (korespondujících) rodinných vztahů, ovšem s výhradou toho, že ze skutečnosti, že žalobkyně d) žila ve společné domácnosti pouze se zesnulou matkou (a nikoli též zesnulým otcem), lze dovodit (optikou běžné zkušenosti), že úmrtím zesnulé byly v daném případě mezi zesnulou a žalobkyní d) zpřetrhány vazby vyšší, než obvyklé intenzity (v porovnání s případy, kdy nezletilé dítě žije ve společné domácnosti s oběma rodiči), a naopak úmrtím zesnulého mezi žalobkyní d) a zesnulým vazby nižší, než obvyklé intenzity. V daném ohledu nepovažuje odvolací soud za případnou odvolací námitku žalobců založenou na existenci „protimluvu“ v závěrech soudu I. stupně (viz odstavec 7. odůvodnění), když nelze považovat za protimluv, pokud soud současně neshledá existenci nadstandardních příbuzenských vztahů, a to v rámci hodnocení relevantního kritéria „intenzita vztahu žalobce se zemřelým“ (podle Nálezu), ale na podkladě vyhodnocení dalších relevantních kritérií dospěje k (v daném ohledu) shrnujícímu závěru, že „důsledky úmrtí výrazně překračují obvykle vzniklé následky“. Protimluvem pak nemůže být logicky ani to, pokud soud nad rámec konkrétně vymezených relevantních skutečností, které mají v individuálním případě vliv na výši peněžité náhrady podle ust. § 2959 o. z., neshledá žádné další relevantní okolnosti.

15. Nepřípadnou je z hlediska vyhodnocení jednotlivých kritérií významných pro navýšení základní částky peněžité náhrady podle ust. § 2959 o. z., rovněž námitka žalobců, že soud I. stupně nepostupoval správně, pokud jako důležitý faktor pro zvýšení odškodnění za nemajetkovou újmu nevyhodnotil nepříznivý zdravotní stav žalobkyně b), který má být podle žalobců přímým důsledkem psychického traumatu z úmrtí zesnulé, když, jak správně poznamenal soud I. stupně, v daném řízení se jedná pouze o nároky na peněžitou náhradu za psychické útrapy v důsledku smrti blízké osoby s tím, že pokud by u žalobkyně b) kromě duševních útrap došlo v důsledku úmrtí zesnulé ještě ke zhoršení jejího zdravotního stavu, jednalo by se o zcela jiný nárok, který není předmětem tohoto řízení. Namítají-li žalobci dále neurčitě, že je pro ně velmi frustrující „odmítnutí“ korespondujícího důkazu – lékařské zprávy ze dne 5.10.2017, pak z obsahu protokolu o jednání ze dne 12.10.2017 se podává, že soud I. stupně uvedený důkaz při svém jednání provedl, ovšem po jeho provedení účastníky případně (ve smyslu předchozí věty odůvodnění) poučil o tom, proč je takový důkaz pro účely předmětného řízení bezvýznamný. K obdobně neurčité odvolací námitce, která byla v daném ohledu zopakována příslušnými žalobci v rámci písemného vyjádření ve smyslu odstavce 8. odůvodnění, je třeba dodat, že soud I. stupně k důkazu (při jednání dne 24.4.2017) provedl rovněž lékařskou zprávu týkající se zdravotního stavu žalobkyně b) ze dne 16.2.2017.
16. Namítají-li žalobci v rámci svého odvolání obecně, že „z rozsáhlých vyjádření a tvrzení žalobců v řízení je patrné, že se zemřelými měli mimořádně dobré rodinné vztahy a citové vazby“, jedná o námitku, která postrádá jakýkoli argumentační potenciál, a proto odvolacímu soudu nezbyvá než na tomto místě znovu zopakovat, že s výhradou uvedenou v odstavci 14. odůvodnění - ve vztahu k žalobkyni d), jakož i odstavce 17. odůvodnění – pokud jde o žalobkyni c), lze přisvědčit dílčímu závěru soudu I. stupně, že ve vztahu k žalobcům a) a b) „nebyly zpřetrhány vztahy a vazby, které zde existovaly nad rámec běžných vztahů v rodině nebo ve společné domácnosti“. Pokud žalobci v dané souvislosti zmínili zejména žalobkyni d), která přišla v důsledku předmětné dopravní nehody zároveň o oba své rodiče, je třeba konstatovat, že uvedenou skutečnost soud I. stupně ve svém rozsudku (konkrétně na straně 14. poslední odstavec odůvodnění) explicitně zmínil, a to jako skutečnost významnou z hlediska příslušných kritérií formulovaných Nálezem.
17. Pokud se jedná o žalobkyni c) – sestru zesnulé, soud I. stupně neshledal, že by v daném případě byly zpřetrhány vztahy a vazby, které by zde existovaly nad rámec běžných sourozeneckých vztahů, byť z žalobních tvrzení (které přitom byly při jednání dne 24.4.2017 ze strany žalované učiněny nespornými), vyplývá, že pro žalobkyni c) byla zesnulá „nejdříve chůvou a rádkyní, později vzorem, přítelkyní a oporou“ s tím, že žalobkyně c) zůstavitelku „v mnohém kopírovala“ a „vystudovala dokonce stejnou střední školu“. S ohledem na právě řečené dospěl odvolací soud k dílčímu závěru, že mezi žalobkyní c) a zůstavitelkou existoval vztah výraznější, než obvyklé intenzity (kterou lze mezi sestrami běžně očekávat). Odpovídající náhradou podle ust. § 2959 o. z. je proto částka, která byla fakticky z daného důvodu žalovanou žalobkyní c) vyplacena, a to nad rámec základního intervalu pro sourozence (viz rozsah vymezený v odstavci 13. odůvodnění).
18. Soudu I. stupně lze rovněž přisvědčit v jeho dílčím závěru, že v případě omluvných dopisů svědka Jiřího P. ky pozůstalým (jejichž vlastní existenci učinili žalobci při jednání dne 24.4.2017 nespornou) se nejednalo pouze o omluvu formální (pro potřeby trestního řízení), ale o opravdový projev lítosti (v daném ohledu odvolací soud neshledal obecný závěr, který žalobci učinili v rámci svého doplnění odvolání, když bez dalšího text omluvného dopisu vyhodnotili jako „chladný až neetický“), a dále v závěru, že při předmětné nehodě zahynula i nezletilá dcera uvedeného svědka. Nelze proto uzavřít (jak učinil soud I. stupně), že okolnosti na straně odpovědné osoby (škůdce) nemají žádný dopad na výši odškodnění, když se jedná o skutečnosti relevantní z hlediska kritérií na straně škůdce, konkrétně pokud jde o jeho postoj k události a dopad události do jeho duševní sféry. Uvedené skutečnosti se proto nutně musí projevit při určení výše peněžité náhrady na

straně žalobců (ve smyslu ponížení základní částky), byť (pojmově) nikoliv v takovém rozsahu, jako v případě shora uvedených skutečností, které (naopak) odůvodňují potřebu přistoupit k navýšení základní částky peněžité náhrady, když na podkladě posledně zmíněných skutečností (na straně žalobců) lze učinit závěr (který s výhradou žalobkyně c) učinil i soud I. stupně), že důsledky uvedené dopravní nehody pro žalobce výrazně překračují obvykle vzniklé následky. Nepřípadnou však odvolací soud shledal následnou námitku žalobců, že důležitou okolností „pro posouzení osoby viníka je, že byl dvakrát soudně trestán, měl dva záznamy v kartě řidiče“, když žalobci při formulaci uvedené námitky přehlíželi skutečnost, že z hlediska stanovení výše náhrady podle ust. § 2959 o. z. není v daném směru rozhodnou okolností to, zda škůdce je osobou trestně odsouzenou, ale význam mají výlučně okolnosti, které se vztahují k jednání škůdce v souvislosti s odškodňovaným případem.

19. Soud I. stupně se pak případně vypořádal i s otázkou splatnosti práv uplatněných žalobci v tomto řízení, a proto odvolací soud na tomto místě v zájmu stručnosti odkazuje na přesvědčivé odůvodnění rozsudku soudu I. stupně v daném ohledu. S argumentací soudu I. stupně přitom nekoliduje, že rozhodným okamžikem, kdy žalovaná (jako pojišťovna) mohla poprvé získat zásadní informace o skutečnostech rozhodných pro její šetření, je den 9.12.2015, kdy nabytí právní moci výrok o vině a trestu prvoinstančního rozsudku v souvisejícím trestním řízení, jakož i výrok, kterým byli žalobci jako poškození odkázáni se svými nároky na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních. K souvisejícím tvrzením příslušných žalobců v jejich podání ze dne 14.3.2018, které bylo učiněno v průběhu odvolacího řízení, je třeba konstatovat, že tvrzení o obsahu příslušných pojistných podmínek k pojistné smlouvě škůdce je v poměrech odvolacího řízení nepřijatelnou novotou (o nepřijatelnosti novot srovnej odstavec 22. odůvodnění). Je sice skutečností, že povinnost pojištěného písemně sdělit pojistiteli bez zbytečného odkladu výsledek trestního řízení, které bylo zahájeno v souvislosti se škodnou událostí, vyplývá přímo ze zákona (§ 8 odst. 2 písm. b) PojišťOdp), nicméně sama uvedená skutečnost nemůže mít vliv na správnost závěru soudu I. stupně, že s ohledem na složitost šetření se jeví doba šetření pojišťovny (která po právní moci příslušného rozhodnutí v trestním řízení dne 9.12.2015 /viz odůvodnění výše/ šetření ukončila dne 11.4.2016) dobou přiměřenou.

20. Namítali-li žalobci v rámci svého odvolání, že ztratili smrtí zesnulých možnost dále naplňovat svoje životy vzájemnými vztahy, je třeba konstatovat, že ztráta uvedených možností v důsledku úmrtí je skutečností pojmově nevyhnutelnou (respektive pravidelnou). Zmiňují-li žalobci dále v uvedené souvislosti, po jakou dobu by bylo možno očekávat rozvíjení vzájemných vztahů jednotlivých dotčených osob, je třeba konstatovat, že uvedené skutečnosti soud I. stupně v případě žalobců a), b) a d) případně v odůvodnění rozsudku zhodnotil s tím, že tak implicitně učinil i ve vztahu k žalobkyni c), když uzavřel, že neshledal (mimo hodnocení intenzity vzájemných vztahů se zesnulou ve smyslu odstavce 17. odůvodnění) „žádné další okolnosti, které by měly vliv na míru utrpení“. K posledně řečenému se přísluší dodat, že věk zesulé v době úmrtí (43 let) je skutečností z hlediska očekávatelné doby rozvíjení vzájemných pozitivních vztahů se žalobkyní c), a tedy i výše náhrady žalobkyně c), významově neutrální. Pokud žalobci v odvolání konstatují, že žalobkyně d) není schopna se sama finančně zabezpečit s tím, že sirotčí důchod není dostatečný a žalobci a) a b) žalobkyni d) poskytují (blíže neurčenou) část finančních prostředků z vlastních zdrojů, je třeba konstatovat (ve smyslu závěrů z Trestního rozsudku), že (cit.): „náhrada za duševní útrapy slouží k jednorázovému odčinění duševního strádání“ s tím, že „daný nárok nelze zaměňovat s reparací ztráty v majetkové sféře nezletilé v podobě její výživy“, a to (i) s ohledem na možnost poškozených domáhat se na škůdci „peněžitého důchodu pokrývajícího náklady na výživu pozůstalým“; jinak řečeno, uvedená tvrzení žalobců nemohou mít svůj význam z hlediska nároků uplatněných v tomto řízení (jako nároků uplatněných podle ust. § 2959 o. z.). Není přitom zřejmé, na podkladě čeho žalobci ve svém odvolání dospívají k obecnému závěru, že soud I. stupně „dostatečně“ nepřihlédl k okolnosti, že žalobce a) byl

jmenován poručníkem žalobkyni d). Vzhledem k nekonkrétní povaze právě konstatované námitky může odvolací soud pouze poznamenat, že soud I. stupně uvedenou skutečnost správně (dostatečně) vyhodnotil, když v daném ohledu vzal do úvahy, že uvedený žalobce po smrti zesnulé převzal zodpovědnost za nezletilou žalobkyni d) (s blíže vymezenými důsledky); poručník přitom obecně nemá vůči dítěti vyživovací povinnost (§ 928 odst. 2 věta první o. z.). Pokud se jedná o žalobci zmíněné dopady úmrtí zesnulých do sféry žalobkyně d), je třeba odkázat na odůvodnění rozsudku soudu I. stupně, který veškeré (v daném ohledu relevantní skutečnosti) vyhodnotil odpovídajícím způsobem; nelze proto přisvědčit návazné a nekonkrétní odvolací námitce žalobců, že „těmito specifickými okolnostmi a následky se soud prvního stupně nezabýval a nijak je nezohlednil při svém rozhodování“.

21. Pokud žalobci při jednání odvolacího soudu dne 14.3.2018 navrhli dokazování doplnit o obsah výpovědi žalobce a), a to k prokázání psychických následků na straně žalobců v důsledků předmětné dopravní nehody, pak žalobci v daném ohledu neuedli, k prokázání jakých konkrétních a (mezi účastníky) sporných tvrzení byl takový účastnický výslech navržen. Bezpředmětným, a to z hlediska rozhodujících skutečností, pak byl rovněž důkazní návrh žalobců na provedení důkazu vyjádřením Městského úřadu Černošice ze dne 9.11.2017. Z těchto důvodů odvolací soud v souladu se zásadou ekonomie řízení takové důkazní návrhy žalobců zamítl.

22. Nepřípadným pak odvolací soud shledal konstatování žalobců (z písemného vyjádření předloženého při jednání odvolacího soudu dne 14.3.2018 – dále jen „podání ze dne 14.3.2018“), že celý průběh projednání věci před soudem I. stupně v nich vyvolal závěry i úvahy o možné podjatosti soudu, když z obsahu spisu se nepodávají žádné takové okolnosti, na jejichž podkladě by bylo možno dojít k závěru o důvodu vyloučení příslušného soudce soudu I. stupně podle ust. § 14 odst. 1 o. s. ř., samotný postup soudce v řízení o projednávané věci nemůže být důvodem k jeho vyloučení podle ust. § 14 odst. 4 o. s. ř., přičemž použití ust. § 14 odst. 2 a 3 o. s. ř. je v dané procesní situaci pojmově vyloučeno. Pokud příslušní žalobci v rámci odvolacího řízení, a to zejména v podání ze dne 14.3.2018, popisovali vybrané úseky souvisejícího trestního řízení, k takovým tvrzením nebyl odvolací soud oprávněn přihlížet, když se jednalo v poměrech odvolacího řízení o nepřijatelné uplatňování novot v rozporu s ust. § 205a o. s. ř. (s přihlédnutím k ust. § 41a odst. 3 a § 211 o.s.ř.). Namítali-li dále příslušní žalobci, že soud v souvisejícím trestním řízení nesprávně kvalifikoval příslušný trestný čin škůdce, je třeba konstatovat, že řešení otázky právní kvalifikace skutku, který byl předmětem souvisejícího trestního řízení, soudu v občanském soudním řízení zásadně nepřislouží (§ 135 odst. 1 o.s.ř.). K následnému hodnocení trestu uloženého svědkovi Jiřímu P. v souvisejícím trestním řízení (v podání ze dne 14.3.2018), a to jako trestu „velmi nízkého“, může odvolací soud, který přitom není (rovněž) oprávněn přezkoumávat přiměřenost trestu uloženého v jiném řízení, pouze odkázat na dílčí závěr obsažený v rozsudku příslušného odvolacího soudu v souvisejícím trestním řízení ze dne 27.1.2016, č.j. 6 To 579/2015-332, že morálního zadostiučinění se poškozeným „dostává tím, že obžalovaný byl v dané trestní věci pravomocně uznán vinným“. Konstatují-li příslušní žalobci, že žalobci a) nebyla ze strany soudu I. stupně při prvním jednání dána možnost výpovědi doplnit nové okolnosti, je třeba předně poznamenat, že z příslušného protokolu o jednání, který je veřejnou listinou (§ 134 o. s. ř.), se nepodává, že by žalobce a) (případně jeho zástupce) příslušnou žádost vznesl. Bez ohledu na právě řečené (když není osvědčen vlastní materiální podklad takové námitky) je třeba pro úplnost dodat, že uvedená námitka je nadto založena na argumentaci, která popírá smysl projednací zásady (ovládající sporné občanské soudní řízení), jakož i význam účastnické výpovědi ve smyslu ust. § 131 o.s.ř. jako prostředku důkazního (tedy prostředku sloužícího ke splnění /až/ sekundární procesní povinnosti účastníka prokázat tvrzení o rozhodujících skutečnostech), a nikoli prostředku, který by sloužil ke splnění primární procesní povinnosti účastníka občanského soudního řízení, a to povinnosti tvrdit rozhodující skutečnosti (ze kterých pro sebe takový účastník vyvozuje příznivé rozhodnutí ve věci). Pokud příslušní

žalobci v rámci podání ze dne 14.3.2018 tvrdí řadu výroků, které měl příslušný soudce soudu I. stupně v rámci uskutečněných jednání pronést, je třeba konstatovat, že z korespondujících protokolů o jednání se takové výroky nepodávají, přičemž příslušní žalobci svá tvrzení v daném ohledu žádným způsobem neprokazují; straně žalující (nadto zastoupené advokátem) přitom nebránila žádná zjevná objektivní okolnost v tom, aby nejpozději do skončení příslušných jednání (viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 13.3.2014, sp. zn. 21 Cdo 2737/2012), pokud by měla za to, že příslušné protokoly nezachycovaly věrně podstatné skutečnosti, podala návrh na doplnění příslušného protokolu, případně námitky proti jeho znění (§ 40 odst. 8 o. s. ř.). Právě konstatované platí též ohledně námitek žalobců, že soud I. stupně při prvním jednání zamítl návrhy žalobců na vyslechnutí (blíže nespecifikovaných) svědků. K podivu příslušných žalobců nad tím, že došlo k odročení jednání u soudu I. stupně, a to za účelem výslechu svědka Jiřího P. ky, odvolací soud poznamenává, že není skutečností, že by žádná ze stran nepožadovala jeho předvolání, když z protokolu o jednání ze dne 24.4.2017 se jednoznačně podává, že návrh na výslech uvedeného svědka při uvedeném jednání učinila po příslušném poučení ze strany soudu I. stupně žalovaná, a to k prokázání vlastních tvrzení, zejména stran majetkových poměrů svědka, jeho zdravotního stavu a dopadu předmětné události do jeho duševní sféry (tedy mimo jiné k tvrzením o skutečnostech, které ve smyslu Nálezu patří mezi rozhodná kritéria na straně původce zásahu). Namítají-li dále příslušní žalobci, že se žalovaná nezúčastnila druhého jednání před soudem I. stupně (dne 12.10.2017), je třeba předně konstatovat, že taková skutečnost nemůže mít obecně žádný vliv na správnost postupu soudu I. stupně při dotčeném jednání (§ 101 odst. 3 o. s. ř.); nadto je třeba podotknout, že se žalovaná z uvedeného jednání předem omluvila, a to s ohledem na náhlý úraz příslušné pověřené zaměstnankyně (viz zpráva na č.l. 128 spisu). Ke svému tvrzení, že soud I. stupně vyhlásil napadený rozsudek bez předchozí výzvy stran ke vstupu do jednací síně (§ 15 odst. 2 vyhlášky č. 37/1992 Sb., o jednacím řádu pro okresní a krajské soudy, ve znění pozdějších předpisů) příslušní žalobci neoznačili žádný důkaz. Z korespondujícího protokolu o vyhlášení rozsudku ze dne 19.10.2017, jakož i protokolu o jednání ze dne 12.10.2017, se přitom podává pouze to, že napadený rozsudek byl vyhlášen v předem (účastníkům) oznámeném termínu, aniž by se účastníci k vyhlášení dostavili s tím, že teprve po pěti minutách (po včasné zahájení vyhlásování) se dostavil žalobce a) se zástupcem, přičemž příslušný soudce za takové situace zvolil ve vztahu k straně žalující vhodný (vstřícný) postup, když (již dříve řádně) vyhlášený výrok zopakoval, poskytl stručné odůvodnění a poučení o odvolání. Z příslušného protokolu o vyhlášení rozsudku – veřejné listiny - se přitom nepodává, že by přítomná strana žalující k postupu soudu I. stupně při vyhlášení rozsudku vznesla jakékoli námitky (byť tak objektivně před odchodem z jednací síně mohla učinit, a to včetně korespondujícího návrhu na doplnění příslušného protokolu či vznesení námitek proti jeho znění – viz odůvodnění výše).

23.S ohledem na vše shora řečené odvolací soud uzavírá, že částky, kterých se jednotlivým žalobcům dostalo ze strany žalované (jako pojišťovny, u které měl škůdce sjednáno příslušné pojištění odpovědnosti podle PojišťOdp) v průběhu tohoto řízení, odpovídají svou výší úpravě obsažené v ust. § 2959 o.z. s tím, že tyto obstály rovněž v rámci testu proporcionality (viz odůvodnění níže). Odvolací soud proto nesdílí závěr soudu I. stupně, že odpovídajícími částkami náhrady byly u žalobců a) a žalobkyně b) částky 500 000 Kč, u žalobkyně c) částka 350 000 Kč a u žalobkyně d) pak částka 750 000 Kč a 500 000 Kč, když soud I. stupně k takovému nesprávnému závěru došel, a to vedle dílčích pochybení při hodnocení rozhodných kritérií (viz odůvodnění výše), zejména proto, že zvolil neodpovídající základ pro určení výše náhrady.

24.Pokud žalobci v rámci svého odvolání soudu I. stupně vytýkali, že se nijak blíže - v rámci testu proporcionality - nezabýval skutkově obdobnými případy, odvolací soud předesílá, že ve smyslu Nálezu je skutečně třeba při určování náhrady nemajetkové újmy v penězích postupovat tak, aby určená výše „odrážela obecně sdílené představy o spravedlnosti“, a za tímto účelem použít právě „princip proporcionality“. Podle Ústavního soudu je přitom zřejmé, že (cit.): „pokud zákon

nestanoví alespoň rámcově částky pro odškodnění nemajetkové újmy, musí se každý soudce při rozhodování o určení její výše v každém konkrétním případě opírat alespoň o judikaturu vyšších soudů, a to zejména co se týká skutkově podobných věcí“, když „pokud má být rozhodování v těchto otázkách považováno účastníky za spravedlivé, nelze tyto částky přiznávat nahodile bez jejich porovnání s jinými případy“ (viz odstavce 56. a 57. Nálezu). Judikaturou vyšších soudů, na níž se Nález obecně odkazuje, je v daném případě právě (následně vyhlášený) Trestní rozsudek, který i při zohlednění principu proporcionality stanovil základní rozpětí výše náhrady podle ust. § 2959 o. z., s tím, že uvedené rozpětí je v současnosti standardně aplikováno v rozhodovací praxi Nejvyššího soudu (viz odstavec 13. Odůvodnění). Jak se přitom podává z žalobci předloženého sdělení místopředsedy Nejvyššího soudu, v databázi Nejvyššího soudu (k 20.11.2017) neexistuje judikatura odškodnění podobná situaci žalobců.

25. Pokud přitom žalobci v průběhu odvolacího řízení postupně označovali řadu rozhodnutí obecných soudů k realizaci testu proporcionality, je třeba uvést následující.

26. V odvolání žalobci konkrétně označili rozsudek (odvolacího) Krajského soudu v Ústí nad Labem (ze dne 27.1.2016, č.j. 6 To 579/2015-332), který byl vydán v souvisejícím trestním řízení, a kterým byla (mimo jiné) synům zesnulého přiznána každému náhrada nemajetkové újmy ve výši 1 200 000 Kč. Uvedené rozhodnutí má v poměrech předmětné právní význam výlučně z hlediska srovnání (ne)priměřenosti výše náhrady nemajetkové újmy, která byla nárokována žalobkyní d) (s ohledem na posuzovanou povahu příbuzenského poměru – zesnulý rodič a pozůstalé dítě). Jelikož se žalobkyní d) na náhradě v souvislosti s úmrtím zesnulé dostalo 1 600 000 a v souvislosti s úmrtím zesnulého dalších 800 000 Kč, jedná se s ohledem na individuální okolnosti obou posuzovaných věcí o náhradu priměřenou. Namítají-li žalobci v dané souvislosti, že v případě poškozených synů zesnulého se jednalo „jen“ o ztrátu otce, zatímco v případě žalobkyně d) o ztrátu obou rodičů, jakož i to, že v případě poškozených synů zesnulého se jedná o již plnoleté bratry, žalobci v daném ohledu opomíjejí to, že příslušný odvolací soud při stanovení výše náhrady poškozeným synům zesnulého vyšel ze skutečností, že tito poškození žili do okamžiku předmětné dopravní nehody se zesnulým (otcem) ve společné domácnosti, přičemž zesnulý se o ně dobře staral a snažil se jim nahradit jejich matku, která zemřela v roce 2000, dále z toho, že v případě uvedených osob se jednalo o vztahy harmonické, láskyplné a emočně oboustranně naplněné, jakož i z toho, že všichni dotčení poškození byli v době příslušného rozhodnutí nezaopatření a studující. Z právě uvedeného je zřejmé, že jak žalobkyně d), tak i poškození synové zesnulého, se v důsledku předmětné dopravní nehody stali fakticky sirotky, přičemž všichni současně shodně přišli o zázemí v podobě pečujícího rodiče; dílčí odlišnosti (žalobkyně d) je osobou mladší než synové zesnulého a tato žalobkyně přišla též o druhého z rodičů, který s ní ovšem nežil ve společné domácnosti) mají svůj odraz ve skutečnosti, že žalobkyní d) oproti synům zesnulého přísluší náhrady právě ve výši fakticky vyplacené žalovanou, tedy ve svém souhrnu ve větší (dvojnásobné) výši, než činí náhrada, která byla v souvisejícím trestním řízení přiznána každému jednomu z poškozených synů zesnulého. Namítají-li dále žalobci ve svém odvolání, že poškození synové zesnulého byli odkázáni se zbytkem svých nároků na náhradu nemajetkové újmy na řízení ve věcech občanskoprávních s tím, že takto přiznané náhrady proto nelze považovat za konečné, je třeba konstatovat, že jen z uvedené skutečnosti nelze dovodit, že zbytek (v souvisejícím trestním řízení) uplatněných nároků poškozených synů zesnulého, který nebyl uvedeným rozhodnutím příslušného odvolacího soudu přiznán, je po právu. Bez významu z hlediska priměřenosti výše odškodnění je v daném ohledu to, zda (vůbec) a kteří z poškozených se rozhodli sejit se svědkem Jířím P.

27. Dalším rozhodnutím označeným žalobci v odvolání byl rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 1.7.2015, č.j. 14 To 136/2015-385, který je ve svých skutkových okolnostech nesrovnatelný s projednávanou věcí, a to zejména pokud jde o jednání příslušného škůdce, který

se dopustil přečinu usmrcení z nedbalosti podle § 143 odst. 1, 2 tr. zák., dále přečinu ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 274 odst. 1, 2 písm. a) tr. zák. a dále přečinu neposkytnutí pomoci řidičem dopravního prostředku podle § 151 tr. zák. ve stadiu pokusu podle § 21 odst. 1 tr. zák., přičemž nesrovnatelný je rovněž v okruhu posuzovaných osob (poškozeným byl na prvním místě manžel příslušné zesnulé, který žil s touto zesnulou ve společné domácnosti a který byl na zesulé zcela závislý, když tato se o manžela vzhledem k jeho zdravotnímu stavu prakticky celodenně obětavě starala), případně v přiznaných částkách (dětem zesulé byly přiznány částky 600 000 Kč a 500 000 Kč). Uvedený rozsudek byl nadto usnesením Nejvyššího soudu ze dne 16.12.2015, sp. zn. 8 Tdo 1400/2014, ve výroku o náhradě nemajetkové újmy, zrušen.

28. V doplnění odvolání ze dne 27.11.2017 pak žalobci označili (konkrétní spisovou značkou) další rozhodnutí, a to rozsudek Krajského soudu v Ostravě sp. zn. 23 C 240/2008. Uvedený rozsudek ze dne 25.8.2016, sp. zn. 23 C 240/2008-628, který přitom navazoval na Nález, se opět týkal věci, která byla ve skutkových okolnostech nesrovnatelná s projednávanou věcí, když předmětem korespondujícího řízení byla náhrada v souvislosti s úmrtím patnáctiletého chlapce, který zemřel v důsledku toho, že příslušný operující chirurg při operaci ztratil orientaci a operoval na opačné straně těla zesnulého, zaměnil příslušné žíly a následně došlo k úmrtí pacienta; soud při přiznání částky 1 700 000 Kč na náhradě nemajetkové újmy pozůstalé matce a ve výši 1 000 000 Kč pozůstalé sestře příslušného zesulého zejména reflektoval, že k závažnému pochybení došlo v průběhu hospitalizace, kdy příslušné žalobkyně očekávaly, že zdravotnímu stavu jejich příbuzného bude věnována patřičná péče a k léčbě bude přistupováno zodpovědně. V příslušném doplnění odvolání byl konečně (identifikovatelným způsobem – číslem jednacím) označen rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 15.7.2015, č.j. 5 To 234/2015-144, který je však pro potřeby porovnání nevyužitelný, když při určení příslušné náhrady nevychází ze standardní soudní praxe, a to základního rozpětí formulovaného Trestním rozsudkem.

29. V podání ze dne 14.3.2018, jakož i v písemném podání ze dne 12.4.2018, pak žalobci označili celou řadu dalších rozhodnutí. Předně se jedná o rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 5.1.2016, č.j. 30 C 14/2015-76, který se týkal věci skutkově nesrovnatelné s projednávanou věcí, kdy došlo k usmrcení příslušné zesulé řidičem osobního motorového vozidla, který dopravní nehodu způsobil pod vlivem alkoholu, z místa nehody utekl, zemřelé neposkytl pomoc, skrýval se do doby, kdy uplynula doba potřebná ke zjištění hladiny alkoholu a drog v jeho krvi a snažil se ovlivnit řízení výpověďmi křivě vypovídajících svědků; u každého z rodičů příslušné zesulé byla shledána odpovídající náhradou částka 1 500 000 Kč, a to s ohledem na bezcitný a arogantní postoj škůdce a medializaci okolností zesulé, přičemž ze stejných důvodů byla shledána přiměřenou částka náhrady pro každého ze sourozenců příslušné zesulé v rozsahu 700 000 Kč. Pokud žalobci dále označili rozsudek Okresního soudu v Hodoníně a navazující rozsudek (příslušného odvolacího) Krajského soudu v Brně (č.j. 2 T 30/2015- 271 a 5 To 212/2015-293), jedná se předně o věc skutkově nesrovnatelnou s předmětnou právní věcí, když v uvedené věci došlo při dopravní nehodě k usmrcení nezletilého (12letého) chodce, přičemž z odůvodnění prvoinstančního rozhodnutí (když příslušný odvolací soud se náhradou újmy poškozeným nezabýval) navíc není (ani v hrubých rysech) zjevný mechanismus, na podkladě něhož prvoinstanční soud dospěl k přiznaným částkám náhrad pozůstalým poškozeným (6 000 000 Kč otci a 4 000 000 Kč sestře příslušného zesulého). Pokud žalobci k podpoře svého závěru o přiměřenosti uplatněných nároků v rámci testu proporcionality dále označili rozsudek Okresního soudu v Benešově ze dne 23.11.2015, č.j. 10 T 117/2015-198, v jehož rámci byla na náhradě nemajetkové újmy v souvislosti s usmrcením příslušného zesulého, který zemřel poté, co byl při dopravní nehodě sražen vozidlem příslušného škůdce, přiznána proti škůdci každému z nezletilých dětí zesulého částka 2 000 000 Kč, přítelkyni zesulého částka 1 500 000 Kč a rodičům a sestře zesulého každému částka 1 000 000 Kč, pak nelze přehlédnout, že rozsudkem příslušného odvolacího soudu – Krajského soudu v Praze – ze dne 2.2.2016, č.j. 10 To 12/2016-

293, byly uvedené částky poníženy tak, že sestře příslušného zesnulého byla přiznána částka 200 000 Kč, každému z rodičů částka 250 000 Kč, přítelkyni a každému z nezletilých dětí příslušného zesnulého pak částka 400 000 Kč. Obdobně v případě dalšího rozsudku označeného žalobci, a to rozsudku Okresního soudu ve Žďáru nad Sázavou ze dne 29.7.2014, č.j. 2 T 52/2014-271, v souvislosti s dopravní nehodou, při níž byla usmrcena motocyklistka, byla nejprve přiznána proti příslušnému škůdci (mimo jiné) otci a matce příslušné zesulé každému částka 1 200 000 Kč a bratrům zesulé každému částka 800 000 Kč, aby následně, a to rozsudkem příslušného odvolacího soudu – Krajského soudu v Brně, byly uvedené částky poníženy (při 1/4 míře spoluzavinění příslušné zesulé) na částky 180 000 Kč a 131 250 Kč.

30. V případě dalších rozhodnutí, která žalobci označili v rámci podání ze dne 14.3 a 12.4.2018 se jedná o případy, které jsou z hlediska okolností ovlivňujících míru utrpení na straně pozůstalých příbuzných zcela nesrovnatelné s okolnostmi projednávané věci. V případě řešeném u Okresního soudu v Hradci Králové pod sp. zn. 3 T 37/2015 (v odvolacím řízení u Krajského soudu v Hradci Králové pod sp. zn. 11 To 188/2015) došlo k úmrtí příslušného zesnulého tak, že byl usmrcen pádem stromu při jeho kácení škůdci, přičemž pozůstalému synovi, který měl se zesulým velmi blízký vztah, byla na náhradě nemajetkové újmy přiznaná částka 600 000 Kč a manželce zesulého, která se zesulým žila ve společném manželství více než 50 let, byla na zesulém citově i ekonomicky závislá a byla dokonce přímým svědkem příslušné tragické události, částka 1 500 000 Kč. V případě řešeném v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20.5.2015, č.j. 6 Tdo 528/2015-22, se jednalo o zvlášť závažný zločin vraždy podle ust. § 140 odst. 1, 3 písm. i) tr. zák. a pokud jde o usnesení téhož soudu ze dne 9.3.2016, č.j. 6 Tdo 286/2016-48, o celou řadu skutků, a to mimo jiné o zločin (úmyslného) těžkého ublížení na zdraví podle § 145 odst. 1, 3 tr. zák.

31. Okolnosti projednávané věci jsou naopak velmi blízké okolnostem případu, který byl posuzován Nejvyšším soudem v Trestním rozsudku. V obou případech totiž došlo k úmrtí zesulých v důsledku dopravní nehody s tím, že příslušní odpovědní řidiči byli shodně uznáni vinnými přečinem usmrcení z nedbalosti podle § 143 odst. 1, 2 tr. zák., byl jim uložen trest odnětí svobody, který byl v obou případech podmíněně odložen na zkušební dobu, přičemž k pozůstalým poškozeným v obou případech patřila nezletilá dcera (ve věci posuzované Nejvyšším soudem ve věku sedmi let). Ve věci řešené Nejvyšším soudem příslušná zesulá přitom o poškozenou nezletilou dceru pečovala výlučně sama a nezletilá byla osobně přítomna dopravní nehodě a smrtelnému poranění své matky. Pokud se jedná o okolnosti na straně škůdce, pak ve věci řešené Trestním rozsudkem se obviněný dopisem zaslaným matce příslušné zesulé omluvil za své jednání s tím, že takovou omluvu nebylo možno považovat za projev hluboké lítosti, která by měla vliv na snížení dopadu jednání škůdce na poškozenou v satisfakčním smyslu. Na rozdíl od věci předmětné však ve věci posuzované Nejvyšším soudem nebyl zjištěn žádný výraznější dopad případu do sféry samotného obviněného (s výhradou sankčních následků trestního řízení). Ve věci posuzované Nejvyšším soudem byla přitom poškozené dceři příslušné zesulé Nejvyšším soudem na náhradě nemajetkové újmy podle ust. § 2959 o. z. přiznána částka 700 000 Kč. Pokud se jedná o náhradu nemajetkové újmy ve vztahu k žalobcům a) a b) (jako rodičům zůstavitelky) a ve vztahu k žalobkyni c) (jako sestře zůstavitelky), lze v rámci testu proporcionality vyjít například z rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 27.6.2017, č.j. 10 To 209/2017-367, který (mimo jiné) pozůstalým rodičům příslušného zesulého cyklisty (usmrceného při dopravní nehodě), a to proti příslušnému škůdci (který byl uznán /shodně jako v projednávané věci/ vinným ze spáchání přečinu usmrcení z nedbalosti podle § 143 odst. 1, 2 tr. zák. a byl mu uložen trest odnětí svobody, který byl podmíněně odložen na zkušební dobu), přiznal každému na náhradě nemajetkové újmy částku 500 000 Kč, a dále sestře příslušného zesulého částku 250 00 Kč. Krajský soud v Praze přitom při určení výše těchto náhrad vycházel ze základního rozpětí a hledisek formulovaných ustálenou judikaturou ve smyslu odstavce 13. odůvodnění. Je

však třeba současně podotknout, že Krajský soud v Praze nevyloučil, že uvedená výše přiznaných nároků pozůstalých nemusí být konečná, když vlastní rozhodnutí v rámci adhezního řízení odůvodnil potřebou co nejrychlejší finanční kompenzace pozůstalých, aby nedocházelo k jejich další traumatizaci.

- 32.I s přihlédnutím ke skutečnostem uvedeným v předchozích odstavcích odůvodnění je zřejmé, že částky, jichž se žalobcům na uplatněné náhradě nemajetkové újmy ze strany žalované dostalo, jsou částkami přiměřenými.
- 33.Vzhledem ke všemu shora řečenému, když nároky žalobců již byly v průběhu řízení uspokojeny v rozsahu, který odpovídá úpravě obsažené v ust. § 2959 o. z., odvolací soud rozsudek soudu v zamítavých meritorních výrocích I. - IV. jako věcně správný potvrdil (§ 219 o. s. ř.), a to i pokud jde o nárokové příslušenství, když (jak případně v daném ohledu uzavřel soud I. stupně), žalovaná (po skončení šetření dne 11.4.2016) poukázala žalobcům příslušné doplatky pojistného plnění dne 13.4.2016, tedy v zákonné patnáctidenní lhůtě od skončení šetření podle ust. 9 odst. 2 PojišťOdp.
- 34.Pokud se jedná o výrok V. o náhradě nákladů řízení, soud I. stupně při svém rozhodování v daném ohledu vyšel z toho, že podle výsledku sporu by měla právo na náhradu nákladů řízení proti žalobcům žalovaná. Soud I. stupně však v daném ohledu přehlédl, že vedle dílčích nároků na náhradu nákladů spojených s pohřbem a náhradu poplatku za zprávu o pitvě v celkové výši 6 610 Kč byly žalobou uplatněny nároky na odčinění duševních útrap, které představují typově nároky na náhradu nemajetkové újmy. Ve standardní soudní rozhodovací praxi, jejíž výrazem je například usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19.3.2014, sp. zn. 30 Cdo 2707/2013 (uveřejněné pod č. 40/2014 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek), je dlouhodobě ustálen právní názor, že (cit.): „výsledek řízení projevující se tím, že poškozený žalobce dosáhne satisfakce uložením povinnosti škůdce nahradit mu nemateriální újmu anebo poskytnout mu morální satisfakci, popř. dosáhne konstatování porušení práva, lze hodnotit ve smyslu zásad úspěchu ve věci obdobně jako plný úspěch (§ 142 odst. 1 o. s. ř.), byť žalobci výrokově nebylo přiznáno jím požadované plnění nebo jeho výše“. Při promítnutí právě řečeného do poměrů projednávané věci lze uzavřít, že za situace, kdy se žalovaná v průběhu řízení zachovala ve vztahu k dílčím nárokům žalobce a) na náhradu nákladů spojených s pohřbem a náhradu poplatku za zprávu o pitvě tak, že tyto v uplatněné výši (nedoplatku) plně uspokojila, a dále ve vztahu k dílčím nárokům žalobců na odčinění duševních útrap tak, že tyto nároky částečně uspokojila, pak by ve smyslu ust. § 146 odst. 2 věta druhá o. s. ř. žalobcům proti žalované obecně příslušelo právo na náhradu nákladů účelně vynaložených na uplatňování práva. Jelikož však žalobci přistoupili k podání žaloby dříve, než nastala splatnost žalovanou (v řízení) uspokojených pohledávek (viz odstavec 33. odůvodnění), jeví se odvolacímu soudu v rozporu s obecným principem spravedlnosti, aby žalované, která z hlediska hmotného práva splnila své platební povinnosti v daném ohledu řádně a včas, byla povinnost k náhradě nákladů řízení uložena. Z těchto důvodů odvolací soud dospěl k závěru, že předčasné podání žaloby žalobci v daném případě představuje skutečnost zvláštního zřetele hodnou pro to, aby žalobcům nebyla vůči žalované přiznána náhrada nákladů řízení před soudem I. stupně podle ust. § 150 o.s.ř. Z těchto důvodů odvolací soud napadený rozsudek soudu I. stupně změnil způsobem uvedeným ve výroku II. tohoto rozsudku (§ 220 odst. 1 o. s. ř.).
- 35.Jelikož se tímto rozhodnutím odvolacího soudu řízení v předmětné právní věci končí, rozhodl odvolací soud rovněž o náhradě nákladů za uvedený stupeň řízení (§ 151 odst. 1 část věty před středníkem o.s.ř., s přihlédnutím k ust. § 224 odst. 1 o. s. ř.). Žalovaná byla v tomto stupni řízení zcela úspěšná, a proto má proti neúspěšným žalobcům právo na náhradu nákladů odvolacího řízení, a to poměrně k výši (jednotlivými) žalobci uplatněným nárokům v tomto stupni řízení (§ 142 odst. 1 o.s.ř., s přihlédnutím k ust. § 224 odst. 1 o. s. ř.). Tyto náklady jsou u žalované ve

smyslu ust. § 151 odst. 3 o. s. ř. dány šesti paušálními náhradami za šest úkonů uskutečněných žalovanou v rámci odvolacího řízení – písemné vyjádření k odvolání žalobců, přípravy na dvě ústní jednání, vlastní účast při těchto dvou jednáních odvolacího soudu a písemné vyjádření k podání ze dne 14.3.2018, a to v celkové výši 1 800 Kč (§ 1 odst. 1, 2, 3 písm. a), b) a c), § 2 odst. 3 vyhlášky č. 254/2015 Sb.). O lhůtě ke splnění korespondujících peněžních povinností žalobci bylo rozhodnuto podle ust. § 160 odst. 1 část věty před středníkem o. s. ř. (s přihlédnutím k ust. § 211 o. s. ř.)

Poučení:

Za podmínek uvedených v ust. § 237 o.s.ř lze proti tomuto rozsudku podat do dvou měsíců od jeho doručení dovolání k Nejvyššímu soudu České republiky prostřednictvím Obvodního soudu pro Prahu 8. Přípustnost dovolání je oprávněn zkoumat jen dovolací soud.

Praha 23. května 2018

JUDr. Jitka Denemarková v. r.
předsedkyně senátu